# Statistiken över 1950 års taxeringar

*Av t. f. förste aktuarien John Bredal-Bauer*

Under hösten 1950 överlämnade statistiska centralbyrån i vederbörlig ordning till finansdepartementet och riksräkenskapsverket de föreskrivna preliminära sammanfattningarna av dels utfallet av nämnda års taxering, dels inkomstfördelningen inom vissa yrkesgrupper för fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser. Dessutom lämnades i januari 1951 en preliminär redogörelse för bearbetningen av 1950 års längder över taxeringen till statlig förmögenhetsskatt.

En sammanfattning av 1950 års taxerings- samt inkomst- och förmögenhetsstatistik meddelas härnedan. En utförligare redogörelse lämnas i statistiska centralbyråns berättelse "Skattetaxeringarna samt fördelningen av inkomst och förmögenhet inom yrkesgrupper taxeringsåret 1950", vilken nyligen utkommit.

## I. Taxeringsutfallet år 1950

*A. Fastighetstaxeringen.*

Under år 1950 ägde ingen allmän fastighetstaxering rum. Några större förändringar i fastighetsvärdena ha därför icke inträffat mellan åren 1949 och 1950. Totalvärdet av all fastighetsskattepliktig fastighet uppgick enligt det sistnämnda årets taxering till 37.372,8 milj. kr., mot 36.148,0 milj. kr året förut, vilket innebär en ökning med 1.224,8 milj. kr. eller 3,4 %. Ökningen belöper nästan helt och hållet på annan fastighet, vars totalvärde vid 1950 års taxering — huvudsakligen på grund av nybyggnader — ökats med 1.221,0 milj. kr eller 4,4 % från 27.520,6 milj. kr till 28.741,6 milj. kr, under det att värdet av jordbruksfastighet, som uppgick till 8.631,2 milj. kr vid 1950 års taxering, ökats med endast 3,8 milj. kr.

De olika fastighetsslagens värde enligt 1950 års taxering framgår av nedanstående tab. 1.

TAB. 1

*Fastighetsvärden, milj. kr.*

| | |
|---|---|
| Jordbruksfastighet | |
| Jordbruksvärde | 6.049,7 |
| Skogsvärde | 2.458,3 |
| Tomt- och industrivärde | 123,2 |
| Summa | 8.631,2 |
| Annan fastighet | |
| Markvärde | 5.484,1 |
| Byggnadsvärde | 23.255,3 |
| Parkvärde | 2,2 |
| Summa | 28.741,6 |

Av totalvärdet av all skattepliktig fastighet avser något mer än 3/4 annan fastighet. Något mer än hälften eller 57 % belöper på fastigheter i städerna. Såsom naturligt är, finnes den övervägande delen av jordbruksfastigheterna på landsbygden; endast 4 % av jordbruksfastigheternas sammanlagda värde finnes i städerna. I fråga om annan fastighet avser 27,5 % landsbygden och 72,5 % städerna.

I det ovannämnda jordbruksvärdet, 6.049,7 milj. kr, ingår värdet av skogsmark med 700,3 milj. kr (11,6 %).

---

Då det synes önskvärt, att även ledamöterna i beredningsnämnderna och fastighetstaxeringsnämnderna få möjlighet att ta del av föredragen och de förda diskussionerna, anmodas nämndernas ordförande att uppmana vederbörande kommun att anskaffa detta nummer åt ledamöterna. Om möjligt bör rekvisition vara expeditionen tillhanda före tryckningen, så att upplagan kan någorlunda fixeras.



Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:13:57

I fastighetstaxeringslängderna föras och summeras fastigheter tillhörande svenska aktiebolag för sig. Värdet av dylika fastigheter utgjorde vid 1950 års taxering 8.034,2 milj. kr, varav jordbruksfastighet 963,7 milj. kr, och annan fastighet 7.070,5 milj. kr.

Värdet av fastighetsskattefria fastigheter uppgick år 1950 till 3.711,1 milj. kr, varav 99,5 % avser annan fastighet. Omkring 1/3 av värdet belöper på staten tillhöriga fastigheter.

### *B. Inkomst- och förmögenhetstaxeringen.*

En sammanfattning av utfallet av 1950 års taxering till statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetsskatt samt kommunal inkomstskatt lämnas i tab. 2.

TAB. 2.

Milj. kr. enl. 1950 års taxering

| | Fysiska personer m. fl. | Övriga skattskyldiga | Samtliga skattskyldiga | Ökning fr. 1949 Milj. kr. | Ökning fr. 1949 % |
|---|---|---|---|---|---|
| *Taxeringen enligt förordningen om statlig inkomstskatt* | | | | | |
| Uppskattad inkomst | | | | | |
| av jordbruksfastighet | 1.360,7 | 78,4 | **1.439,1** | 92,7 | 6,9 |
| „ annan fastighet | 288,0 | 68,9 | **356,9** | 17,3 | 5,1 |
| „ rörelse o. d. | 1.533,0 | 1.469,4 | **3.002,4** | 46,3 | 1,6 |
| „ tjänst m. m. | 14.939,9 | — | **14.939,9** | 495,4 | 3,4 |
| „ kapital | 478,3 | 34,7 | **513,0** | 8,6 | 1,7 |
| Underskott å förvärvskälla | 108,6 | 15,3 | **123,9** | 8,0 | 7,0 |
| Sammanräknad nettoinkomst | 18.491,3 | 1.636,1 | **20.127,4** | 652,3 | 3,3 |
| Andra allmänna avdrag än underskott å förvärvskälla | 2.264,2 | 175,0 | **2.439,2** | 154,2 | 6,7 |
| Taxerad inkomst | 16.218,9 | 1.461,1 | **17.680,0** | 504,7 | 2,9 |
| Beskattningsbar inkomst | 9.438,7 | 1.461,1 | **10.899,8** | 419,0 | 4,0 |
| Uträknad skatt | 1.411,7 | 565,7 | **1.977,4** | 73,7 | 3,9 |
| *Taxeringen enligt förordningen om statlig förmögenhetsskatt* | | | | | |
| Beskattningsbar förmögenhet | 18.283,6 | 981,8 | **19.265,4** | 761,9 | 4,1 |
| Uträknad skatt | 118,2 | 1,5 | **119,7** | 3,9 | 3,4 |
| *Taxeringen till kommunal inkomstskatt* | | | | | |
| Taxerad inkomst | 17.247,1 | 1.452,7 | **18.699,8** | 626,8 | 3,5 |
| Beskattningsbar inkomst | 14.131,5 | 1.452,7 | **15.584,2** | 555,3 | 3,7 |

I tabellen har åtskillnad gjorts mellan fysiska personer m. fl. (d.v.s. fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser) samt övriga skattskyldiga, av vilka svenska aktiebolag äro de ojämförligen mest betydelsefulla.

Såsom av tabellen framgår, har såväl inkomst- som förmögenhetstaxeringen år 1950 givit höjda värden som resultat. Vad först taxeringen till statlig inkomstskatt enligt förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) beträffar kunna samtliga förvärvskällor uppvisa inkomstökning. Relativt kraftigast har fastighetsinkomsterna stigit, nämligen med 6,9 % för jordbruksfastighet och 5,1 % för annan fastighet. Däremot förete inkomsterna av rörelse o. d. samt kapital relativt obetydlig ökning med resp. 1,6 % och 1,7 %. Den av den sammanlagda inkomsten ojämförligen viktigaste delen, inkomst av tjänst och tillfällig förvärvsverksamhet, har ökats med 3,4 % eller i belopp uttryckt 495,4 milj. kr. Den sammanlagda nettoinkomsten, som utgör summan av inkomsterna från de skilda förvärvskällorna efter avdrag för underskott å förvärvskälla, har stigit med 652,3 milj. kr eller 3,3 %, d.v.s. med ungefär samma procent som inkomst av tjänst m. m. Inkomstökningen från 1949 till 1950 års taxering är mindre än mellan taxeringsåren 1948 och 1949. Mellan sistnämnda år steg nämligen den sammanräknade nettoinkomsten med 1.730,2 milj. kr eller 9,8 %, vilket sammanhängde med en uppgång med ej mindre än 1.757,6 milj. kr, eller 13,9 % av tjänsteinkomsterna. Att slutresultatet dock gav en lägre in-



Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:13:57

komstsumma, orsakades av en inkomstminskning för aktiebolagen. Vid 1950 års taxering ha däremot även aktiebolagen företett inkomstökning, med 26,4 milj. kr eller 1,3 %, vad den sammanräknade nettoinkomsten beträffar. För enbart fysiska personer m. fl. har sistnämnda inkomst stigit med 626,4 milj kr eller 3,5 %.

I samband med de stigande inkomsterna har även skatteunderlaget stigit. Sålunda har den taxerade inkomsten stigit med 504,7 milj. kr, och den beskattningsbara med 419,0 milj. kr, eller med resp. 2,9 % och 4,0 %. De statliga ortsavdragen, som utgöra skillnaden mellan de taxerade och beskattningsbara inkomsterna, uppgå, såsom av tab. 2 kan uträknas, till 6.780,2 milj. kr., vilket utgör icke mindre än 38 % av den totala taxerade inkomsten. Beloppet skulle givetvis ha varit ännu större, om samtliga skattskyldiga haft så stora inkomster, att de kunnat helt utnyttja ortsavdragen. I huru stor utsträckning avdragen icke kunnat utnyttjas, är icke känt, men det är givet, att avdragen, allteftersom inkomstläget förskjutes uppåt, i allt större utsträckning kunnat utnyttjas av de skattskyldiga.

Den påförda statliga inkomstskatten uppgår till 1.977,4 mij. kr. mot 1.903,7 milj. kr året förut. Av ökningen, 73,7 milj. kr (3,9 %), belöper 52,0 milj. kr på fysiska personer m. fl. Vid 1948 års taxering, då andra beskattningsbestämmelser gällde, uppgick den påförda statliga inkomstskatten till 2.044,5 milj. kr.

Den till statlig förmögenhetsskatt beskattningsbara förmögenheten har stigit med 761,9 milj. kr, vilket motsvarar 4,1 %. Den uträknade förmögenhetsskatten har ej stigit lika starkt utan ökningen har stannat vid 3,4 %, vilket, då förmögenhetsskatten för det övervägande antalet skattskyldiga (fysiska personer) är starkt progressiv, låter förmoda, att förmögenhetsökningen varit starkast i de lägre förmögenhetsklasserna. Den påförda statliga förmögenhetsskatten uppgick till sammanlagt 119,7 milj. kr, vilket ej motsvarar mer än 6 % av den statliga inkomstskattens totalbelopp.

Vad slutligen den kommunala inkomsttaxeringen beträffar, har även här skatteunderlaget stigit, ifråga om den taxerade inkomsten något kraftigare, 3,5 % mot 2,9 %, men ifråga om den beskattningsbara något svagare, 3,7 % mot 4,0 %, än vid den statliga inkomsttaxeringen. Den enligt kommunalskattelagen taxerade inkomsten uppgår till 18.669,8 milj. kr samt den beskattningsbara till 15.584,2 milj. kr, vilka belopp med resp. 1.019,8 milj. kr och 4,684,4 milj. kr överstiger motsvarande inkomster vid den statliga taxeringen. Den stora olikheten härvidlag mellan den taxerade och beskattningsbara inkomsten sammanhänger med att de kommunala ortsavdragen äro avsevärt mindre än de statliga. De kommunala ortsavdragen uppgingo år 1950 till 3.115,6 milj. kr, vilket år åtskilligt mindre än hälften av de statliga (6.780,2 milj. kr).

Det totala kommunala skatteunderlaget, som består av såväl fastighets- som inkomstskattekronor, uppgick år 1950 till 174,5 milj. skattekronor mot 168,1 milj. år 1949. Av det förstnämnda beloppet härröra 4,3 milj. (2,5 %) från jordbruksfastighet, 14,4 milj. (8,2 %) från annan fastighet samt 155,8 milj. (89,3 %) från inkomst.

## II. Fördelning av inkomst och förmögenhet år 1949

*A. Inkomstfördelningen.*

Inkomststatistiken grundar sig på uppgifter i A-längderna av 1950 års inkomsttaxeringslängder och omfattar således endast fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser men ej svenska aktiebolag m. fl. juridiska personer.



Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:13:57

Föremål för statistisk bearbetning äro längdernas uppgifter om sammanräknad nettoinkomst och yrkesbeteckning. Den sammanräknade nettoinkomsten (i fortsättningen endast kallad inkomst) utgör, vilket redan torde vara bekant och såsom för övrigt framgår av den ovan meddelade sammanställningen över taxeringsutfallet, summan av uppskattade inkomster från skilda förvärvskällor, i förekommande fall efter avdrag för underskott å förvärvskälla. I inkomststatistiken ingå icke inkomsttagare med lägre årsinkomst än 600 kr. Vidare må påpekas, att äkta makar räknats som *en* inkomsttagare, vars inkomst utgör summan av de båda makarnas.

Yrkesbeteckningarna, som finnas i inkomstlängderna, skulle ha angivits av de skattskyldiga själva genom understrykning av bokstav och siffra i den inramade rutan överst till höger på självdeklarationsblanketten. Dessa uppgifter, vilka vid behov skulle rättats och kompletterats av taxeringsnämnderna, ha ofta genom deklaranternas underlåtenhet att själva angiva sin yrkesbeteckning blivit utsatta av taxeringsordförandena. Yrkesbeteckningen torde för de flesta inkomsttagare vara tämligen självklar. Svårigheter kunna uppstå i de fall, då inkomsttagarna haft inkomster från mer än en förvärvskälla. Avsikten är, att i dylika fall den näringsgren skall angivas, varifrån den största inkomsten erhållits, under förutsättning likväl att inkomsten härrör från yrkesverksamhet och ej utgör avkastning av förmögenhet e. d. Inkomsttagare, som haft inkomster från flera förvärvskällor, torde dock ej sällan felaktigt ha betecknats som ”övriga” företagare eller ”övriga” anställda. Vid riktig yrkesangivning böra dessa båda grupper ”övriga” endast i undantagsfall förekomma.

Inkomsttagarnas fördelning på de olika yrkesgrupperna samt medelinkomsterna inom dessa framgår av tab. 3.

TAB. 3

| Yrkesgrupper | Landsbygden | | Städerna | | Hela riket[1] | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Antal inkomsttagare | Medelinkomst, kr. | Antal inkomsttagare | Medelinkomst, kr. | Antal inkomsttagare | Medelinkomst, kr. |
| *Företagare* | | | | | | |
| Jordbruk med binäringar | 314.331 | 4.814 | 9,983 | 5.764 | 324,504 | 4.843 |
| Industri och hantverk .. | 49,038 | 5.938 | 40,342 | 8.168 | 89,393 | 6.945 |
| Samfärdsel ..... | 14,128 | 6.103 | 8,261 | 8.265 | 22,391 | 6.904 |
| Handel ..... | 31,854 | 7.444 | 47,784 | 10.753 | 79,655 | 9.437 |
| Fria yrken ..... | 3,085 | 8.945 | 10,131 | 15.001 | 13,240 | 13.577 |
| Övriga ..... | 1,579 | 3.413 | 1,262 | 6,802 | 2,983 | 4.937 |
| Samtliga företagare | 414,015 | 5.219 | 117,763 | 9.593 | 532,166 | 6.188 |
| *Anställda* | | | | | | |
| Jordbruk med binäringar | 306,758 | 3.084 | 16,444 | 4.518 | 323,203 | 3.157 |
| Industri och hantverk .. | 490,912 | 5.108 | 626,627 | 6,636 | 1.117,563 | 5.965 |
| Samfärdsel ..... | 86,801 | 5.313 | 134,404 | 6.975 | 221,212 | 6.323 |
| Handel ..... | 98,210 | 3.971 | 267,016 | 6.564 | 365,243 | 5.868 |
| Allmän förvaltningstjänst | 90,305 | 6.645 | 206,974 | 7.908 | 297,677 | 7.531 |
| Fria yrken ..... | 5,511 | 4.995 | 18,143 | 7.774 | 23,657 | 7.127 |
| Husligt arbete ..... | 61,537 | 1.794 | 39,953 | 2.390 | 101,496 | 2.029 |
| Övriga ..... | 5,239 | 2.602 | 15,815 | 4.898 | 21,056 | 4.326 |
| Samtliga anställda | 1.145,273 | 4.415 | 1.325,376 | 6.695 | 2.471,107 | 5.640 |
| Icke yrkesverksamma .. | 186,535 | 2.441 | 194.823 | 4.047 | 381,561 | 3.263 |
| Samtliga inkomsttagare | 1.745,823 | 4.395 | 1.637,962 | 6.589 | 3.384,834 | 5.458 |

Som synes av denna tabell, uppgick hela antalet inkomsttagare i riket år 1949 till 3.384,834, vilket är 17.028 eller 0.5 % mer än år 1948.

Befolkningens sammansättning med avseende på yrkesgrupper liksom dessa förhållanden inbördes ifråga om medelinkomst m. m. har under de år, inkomststatistiken utarbe-

[1] Inkl. det för riket gemensamma taxeringsdistriktet med sammanlagt 1049 inkomsttagare.



Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:13:57

tats, ej undergått större årliga förändringar. Däremot har en fortlöpande förskjutning uppåt i inkomstläget kunnat konstateras. Rörande inkomst- och yrkesfördelningen år 1949 må följande egenskaper framhållas.

Huvudparten av inkomsttagarna utgjordes av de anställda, vilka uppgingo till 73 % av samtliga inkomsttagare. Företagarna utgjorde 16 % samt de icke yrkesverksamma 11 %.

Då större delen, 61 %, av företagarna faller inom näringsgrenen jordbruk med binäringar, blir inkomsttagarnas fördelning på företagare och anställda väsentligt olika på landsbygden och i städerna. På landsbygden utgjorde dessa kategorier resp. 24 % och 66 %, i städerna resp. 7 % och 81 % av det totala antalet inkomsttagare inom resp. områden.

De båda numerärt sett mest betydelsefulla näringsgrenarna voro industri och hantverk samt jordbruk med binäringar, inom vilka sammanlagt resp. 1.206.956 och 647.707 yrkesverksamma inkomsttagare funnos år 1949 eller resp. 36 % och 19 % av samtliga inkomsttagare.

Den talrikaste av de särskilda yrkesgrupperna var gruppen anställda inom industri och hantverk med 1.117.563 inkomsttagare eller nära ⅓ av det totala antalet. Även på landsbygden omfattade denna yrkesgrupp med 490.912 inkomsttagare år 1949 större antal inkomsttagare än någon annan yrkesgrupp. På landsbygden kommo företagare resp. anställda inom jordbruk med binäringar på andra och tredje platserna med resp. 314.331 och 306.758 inkomsttagare. Tillsammans bildade emellertid de yrkesverksamma inkomsttagarna inom jordbruk med binäringar den talrikast förekommande näringsgrenen på landsbygden. I städerna utgjorde de anställda inom handel 267.016. Detta antal uppgick dock ej ens till hälften av gruppen anställda inom industri och hantverk, vilken räknade 626.627 inkomsttagare.

I tab. 3 lämnas även uppgifter om medelinkomsterna inom de olika yrkesgrupperna.

Mellan landsbygd och städer föreligga påtagliga skiljaktigheter ifråga om medelinkomsterna. Medan inom hela riket medelinkomsten uppgick till 5.458 kr. år 1949 utgjorde den i städerna 6.589 kr och på landsbygden 4.395 kr eller cirka ⅔ av medelinkomsten i städerna. Inom var och en av de särskilda yrkesgrupperna var medelinkomsten i städerna större än på landsbygden.

Den högsta medelinkomsten förekom hos gruppen företagare inom fria yrken, en yrkesgrupp som i inkomsthänseende står i särklass. Till denna grupp höra bl. a. läkare, advokater, konstnärer m. m. Som nummer två kom gruppen företagare inom handel. Bland de anställda förekommo de högsta medelinkomsterna inom grenarna allmän förvaltningstjänst och fria yrken. Inom dessa grupper torde antalet anställda i arbetarställning vara tämligen obetydligt. Sålunda höra arbetarna vid statliga verkstäder samt vid järnvägar, post, telegraf etc. icke till allmän förvaltningstjänst utan till industri och hantverk resp. samfärdsel.

Låga medelinkomster förekommo bland anställda inom jordbruk med binäringar samt anställda i husligt arbete. Inom dessa yrkesgrupper utgöras alltjämt inkomsterna i viss utsträckning av naturaförmåner, vilka i regel bruka åsättas låga värden vid taxeringen.

Uppgifterna om medelinkomsten giva en ganska god bild av skiljaktigheter mellan de olika yrkesgrupperna i inkomsthänseende. Ett komplement därtill erhålles av uppgifterna om inkomsttaxeringarnas fördelning på olika klasser efter inkom-



Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:13:57

sternas storlek. Uppgifter härom lämnas i tab. 4.

TAB. 4

| Yrkesgrupper | Antal inkomsttagare Inkomst klasser 600— 1.000 | 1.000— 3.000 | 3.000— 5.000 | 5.000— 7.000 | 7.000— 10.000 | 10.000— 20.000 | 20.000— | Summa |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| *Företagare* | | | | | | | | |
| Jordbruk med binäringar | 4.711 | 94.712 | 113.708 | 60.543 | 31.650 | 16.623 | 2.557 | **324.504** |
| Industri och hantverk .. | 1.469 | 16.777 | 23.699 | 19.270 | 14.304 | 10.726 | 3.148 | **89.393** |
| Samfärdsel ..... | 84 | 2.263 | 5.902 | 6.022 | 4.838 | 2.859 | 423 | **22.391** |
| Handel ..... | 600 | 9.605 | 15.454 | 15.548 | 15.625 | 16.932 | 5.891 | **79.655** |
| Fria yrken ..... | 304 | 2.236 | 2.121 | 1.572 | 1.335 | 2.464 | 3.208 | **13.240** |
| Övriga ..... | 252 | 1.312 | 581 | 268 | 245 | 241 | 84 | **2.983** |
| Samtliga företagare | 7.420 | 126.905 | 161.465 | 103.223 | 67.997 | 49.845 | 15.311 | **532.166** |
| *Anställda* | | | | | | | | |
| Jordbruk med binäringar | 16.885 | 161.524 | 98.650 | 35.106 | 8.608 | 2.116 | 314 | **323.203** |
| Industri och hantverk .. | 20.698 | 176.629 | 275.659 | 335.995 | 217.460 | 81.238 | 9.884 | **1.117.563** |
| Samfärdsel ..... | 2.491 | 23.572 | 47.474 | 79.284 | 47.364 | 19.504 | 1.523 | **221.212** |
| Handel ..... | 12.538 | 101.325 | 99.453 | 64.974 | 42.615 | 35.021 | 9.317 | **365.243** |
| Allmän förvaltningstjänst | 4.659 | 37.135 | 59.776 | 68.011 | 64.195 | 54.375 | 9.526 | **297.677** |
| Fria yrken ..... | 917 | 5.715 | 5.689 | 3.657 | 2.931 | 3.493 | 1.255 | **23.657** |
| Husligt arbete ..... | 10.781 | 76.876 | 12.561 | 858 | 254 | 131 | 35 | **101.496** |
| Övriga ..... | 1.660 | 8.759 | 4.527 | 2.635 | 1.837 | 1.375 | 263 | **21.056** |
| Samtliga anställda | 70.629 | 591.535 | 603.789 | 590.520 | 385.264 | 197.253 | 32.117 | **2.471,107** |
| Icke yrkesverksamma .. | 21.627 | 242.533 | 56.990 | 29.812 | 15.660 | 11.535 | 3.404 | **381.561** |
| Samtliga inkomsttagare | 99.676 | 960.973 | 822.244 | 723.555 | 468.921 | 258.633 | 50.832 | **3.384,834** |

Av företagarna inom fria yrken och handel — de två yrkesgrupper som kunde uppvisa de högsta medelinkomsterna — hade 24,2 % resp. 7,4 % under år 1949 inkomst överstigande 20.000 kr. Den förstnämnda yrkesgruppen skiljer sig, här liksom ifråga om medelinkomsten, fullständigt från alla de övriga grupperna. Skarp kontrast till de nyssnämnda yrkesgrupperna bilda företagarna inom jordbruk med binäringar, av vilka 30,6 % redovisat inkomst under 3.000 kr. och endast 5,9 % inkomster över 10.000 kr. Bland de anställda förekommo de gynnsammaste inkomstfördelningarna inom grupperna allmän förvaltningstjänst och fria yrken där resp. 21,5 % och 20,1 % funnos i klasserna över 10.000 kr. De ogynnsammaste fördelningarna åter uppvisade grupperna husligt arbete samt jordbruk med binäringar, inom vilka grupper in-

TAB. 5

| Inkomstklasser, konor | År 1945 Antal | % | År 1946 Antal | % | År 1947 Antal | % | År 1948 Antal | % | År 1949 Antal | % |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 600— 1.000 | 230.563 | 7,5 | 196.206 | 6,3 | 178.037 | 5,5 | 105.981 | 3,2 | 99.676 | 2,9 |
| 1.000— 1.500 | 345.827 | 11,2 | 296.566 | 9,5 | 268.397 | 8,3 | 263.686 | 7,8 | 248.221 | 7,3 |
| 1.500— 2.000 | 318.578 | 10,4 | 273.034 | 8,7 | 252.979 | 7,8 | 266.625 | 7,9 | 257.058 | 7,6 |
| 2.000— 2.500 | 296.633 | 9,6 | 259.387 | 8,3 | 233.822 | 7,2 | 248.377 | 7,4 | 241.668 | 7,1 |
| 2.500— 3.000 | 281.984 | 9,2 | 244.479 | 7,8 | 220.074 | 6,8 | 219.017 | 6,5 | 214.026 | 6,3 |
| 3.000— 3.500 | 275.018 | 8,9 | 248.846 | 7,9 | 228.754 | 7,1 | 215.459 | 6,4 | 209.450 | 6,2 |
| 3.500— 4.000 | 244.972 | 8,0 | 237.717 | 7,6 | 228.811 | 7,1 | 210.220 | 6,2 | 206.165 | 6,1 |
| 4.000— 4.500 | 216.233 | 7,0 | 236.401 | 7,5 | 226.646 | 7,0 | 209.633 | 6,2 | 206.009 | 6,1 |
| 4.500— 5.000 | 172.200 | 5,6 | 204.852 | 6,5 | 214.545 | 6,6 | 203.646 | 6,0 | 200.620 | 5,9 |
| 5.000— 6.000 | 236.440 | 7,7 | 311.924 | 10,0 | 371.434 | 11,5 | 399.221 | 11,9 | 400.038 | 11,8 |
| 6.000— 7.000 | 138.446 | 4,5 | 187.917 | 6,0 | 257.686 | 7,9 | 308.613 | 9,2 | 323.517 | 9,6 |
| 7.000— 8.000 | 87.515 | 2,8 | 118.627 | 3,8 | 158.494 | 4,9 | 207.186 | 6,2 | 222.617 | 6,6 |
| 8.000—10.000 | 94.495 | 3,1 | 131.542 | 4,2 | 176.026 | 5,4 | 225.611 | 6,7 | 246.304 | 7,3 |
| 10.000—12.000 | 45.114 | 1,5 | 62.919 | 2,0 | 84.618 | 2,6 | 112.030 | 3,3 | 123.523 | 3,7 |
| 12.000—15.000 | 34.242 | 1,1 | 45.537 | 1,5 | 57.761 | 1,8 | 75.423 | 2,2 | 82.589 | 2,4 |
| 15.000—20.000 | 26.132 | 0,9 | 33.953 | 1,1 | 40.021 | 1,2 | 48.623 | 1,4 | 52.521 | 1,6 |
| 20.000—30.000 | 17.808 | 0,6 | 23.348 | 0,7 | 25.705 | 0,8 | 30.198 | 0,9 | 31.857 | 0,9 |
| 30.000—50.000 | 8.451 | 0,3 | 11.624 | 0,4 | 11.463 | 0,3 | 12.592 | 0,4 | 13.306 | 0,4 |
| 50.000— | 4.342 | 0,1 | 6.289 | 0,2 | 5.397 | 0,2 | 5.665 | 0,2 | 5.669 | 0,2 |
| Summa | **3.074.993** | **100,0** | **3.131.168** | **100,0** | **3.240.670** | **100,0** | **3.367.806** | **100,0** | **3.384.834** | **100,0** |



Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:13:57

komster över 7.000 kr hörde till undantagen. I dessa kom däremot majoriteten av inkomsttagarna 86 % resp. 55 %, inom klasserna under 3.000 kr.

Såsom av tab. 4 framgår, voro de lägre inkomstklasserna starkare besatta än de högre. Sålunda kom mer än hälften av antalet inkomsttagare i klasserna under 5.000 kr och detta oaktat att en kraftig förskjutning från lägre till högre inkomstklasser ägt rum på senare år.

I tab. 5 lämnas uppgifter för hela riket om inkomsttagarnas såväl absoluta som relativa fördelning på inkomstklasser under femårsperioden 1945—1949.

Tabellen visar tydligt den fortlöpande förskjutningen uppåt i inkomstläget. Från år 1948 till år 1949 har antalet inkomsttagare ökats i alla klasserna över 5000 kr, i klasserna över 50.000 kr dock endast med fyra inkomsttagare.

Utöver vad som anges i tab. 5 kan nämnas att år 1949 hade 871 inkomsttagare mellan 100.000 kr. och 200.000 kr i inkomst, medan 101 inkomsttagare funnos i klassen 200.000 —300.000 kr samt 59 inkomsttagare i klasser över 300.000 kr.

Såsom av tab. 3 framgår, var medelinkomsten lägre på landsbygden än i städerna. Detsamma gäller givetvis även ifråga om fördelningen på inkomstklasser. Som exempel kan nämnas, att år 1949 fanns 67 % av inkomsttagarna på landsbygden men endast 44 % av inkomsttagarna i städerna i klasserna under 5.000 kr.

För kalkyler rörande köpkraft m. m. är det av intresse att äga kännedom om inkomstsumman för samtliga inkomsttagare inom en och samma inkomstklass. I statistiska centralbyrån beräknas inkomstsummorna medelst dels Paretos formel, dels annan interpolationsformel ifråga om inkomstklasserna under 50.000 kr samt ifråga om de högre klasserna, vilka i motsats till de lägre äro relativt glest besatta, genom exakt uträkning. (Interpolationsformlerna ge något för låga tal.)

Att de högre klasserna ha större andel i den totala inkomstsumman än i totalantalet inkomsttagare, är självklart. Detta förhållande belyses av tab. 6.

TAB. 6

| Inkomstklasser Kronor | Inkomsttagare Antal | % | Inkomstsumma 1000-tal kr | % |
|---|---|---|---|---|
| 600— 2.500 | 846.623 | 24,9 | 1.389.586 | 7,5 |
| 2.500— 5.000 | 1.036.270 | 30,6 | 3.868.622 | 21,0 |
| 5.000—10.000 | 1.192.476 | 35,3 | 8.118.562 | 44,0 |
| 10.000—20.000 | 258.633 | 7,7 | 3.337.813 | 18,1 |
| 20.000— | 50.832 | 1,5 | 1.727.487 | 9,4 |
| Summa | 3.384.834 | 100,0 | 18.442.070 | 100,0 |

Av denna tabell synes t. ex., att endast 1,5 % av inkomsttagarna hade mer än 20.000 kr. i inkomst år 1949 men att deras sammanlagda inkomstsumma uppgick till 9,4 % av den totala inkomstsumman.

*B. Förmögenhetsfördelningen*

Primärmaterialet till den årliga förmögenhetsstatistiken utgöres av längderna över taxeringen till statlig förmögenhetsskatt, i vilka uppgifterna om de skattskyldigas yrke, inkomst, skattepliktig och beskattningsbar förmögenhet statistiskt bearbetas. I likhet med inkomststatistiken omfattar förmögenhetsstatistiken endast fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser. I detta sammanhang må även erinras om att endast förmögenheter om minst 30.000 kr finnas upptagna i förmögenhetslängderna. Med förmögenhet avses därför i fortsättningen skattepliktig förmögenhet om minst 30.000 kr.

Huru förmögenheterna fördela sig efter de skattskyldigas yrken framgår av tab. 7.

Såsom synes av tabellen uppgick hela antalet förmögenheter till 216.415. Dessas relativa fördelning på företagare, anställda och icke yrkesverksamma avviker väsentligt från inkomsttagarnas. Av de sist-



Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:13:57

TAB.7

Antal förmögenheter
Förmögenhetsklasser, kronor

| Yrkesgrupper | 30.000— 50.000 | 50.000— 70.000 | 70.000— 100.000 | 100.000— 250.000 | 250.000— 500.000 | 500.000— 1.000 000 | 1.000.000— | Sum-ma |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| *Företagare* | | | | | | | | |
| Jordbruk med binäringar | 37.688 | 13.445 | 7.411 | 5.196 | 595 | 183 | 115 | **64.633** |
| Industri och hantverk .. | 4.926 | 2.158 | 1.478 | 1.649 | 390 | 95 | 39 | **10.735** |
| Samfärdsel ..... | 1.371 | 505 | 270 | 202 | 26 | 12 | 9 | **2.395** |
| Handel ..... | 7.577 | 4.014 | 2.975 | 3.508 | 714 | 175 | 71 | **19.034** |
| Fria yrken ..... | 855 | 530 | 531 | 855 | 229 | 54 | 16 | **3.070** |
| Övriga ..... | 280 | 162 | 106 | 148 | 26 | 9 | 5 | **736** |
| Samtliga företagare | 52.697 | 20.814 | 12.771 | 11.558 | 1.980 | 528 | 255 | **100.603** |
| *Anställda* | | | | | | | | |
| Jordbruk med binäringar | 1.900 | 507 | 250 | 191 | 34 | 7 | 3 | **2.892** |
| Industri och hantverk .. | 8.553 | 2.751 | 1.945 | 2.464 | 754 | 298 | 125 | **16.890** |
| Samfärdsel ..... | 1.813 | 589 | 398 | 343 | 81 | 23 | 14 | **3.261** |
| Handel ..... | 5.266 | 2.377 | 1.963 | 2.665 | 813 | 256 | 107 | **13.447** |
| Allmän förvaltningstjänst | 5.876 | 2.565 | 1.814 | 2.329 | 456 | 111 | 25 | **13.176** |
| Fria yrken ..... | 465 | 206 | 170 | 281 | 58 | 18 | 6 | **1.204** |
| Husligt arbete ..... | 748 | 198 | 75 | 49 | 12 | 1 | — | **1.083** |
| Övriga ..... | 314 | 144 | 123 | 148 | 31 | 5 | 1 | **766** |
| Samtliga anställda | 24.935 | 9.337 | 6.738 | 8.470 | 2.239 | 719 | 281 | **52.719** |
| Icke yrkesverksamma .. | 27.224 | 12.492 | 9.030 | 10.820 | 2.504 | 774 | 249 | **63.093** |
| Samtliga förmögenhets-ägare ..... | **104.856** | **42.643** | **28.539** | **30.848** | **6.723** | **2.021** | **785** | **216.415** |

nämnda voro 16 % företagare, 73 % anställda samt 11 % icke yrkesverksamma, medan av förmögenheterna 46,5 % ägdes av företagare, 24,4 % av anställda samt 29,1 % av icke yrkesverksamma.

I förhållande till antalet inkomsttagare voro 18,9 % av företagarna och 16,5 % av de icke yrkesverksamma men endast 2,1 % av de anställda ägare till minst 30.000 kr.

Vad förmögenheternas storlek beträffar kan nämnas, att mer än 25 % av förmögenheterna överstego 100.000 kr. för fyra yrkesgrupper, nämligen företagare och anställda inom fria yrken, anställda inom handel samt "övriga" företagare. Av de 785 miljonförmögenheterna förekom det relativt största antalet, 281, bland de anställda, vilka eljest visat lägre frekvens såsom förmögenhetsägare än företagare och icke yrkesverksamma, under det att 255 miljonförmögenheter ägdes av företagare och 249 av icke yrkesverksamma.

Det fåtal större förmögenheter, som förekom inom gruppen anställda i husligt arbete, torde ägas av i vederbörande hushållsföreståndares hushåll medhjälpande familjemed-

TAB. 8

Förmögenhetsklasser kr

| Inkomstklasser, kr. | 30.000— 50.000 | 50.000— 70.000 | 70.000— 100.000 | 100.000— 250.000 | 250.000— 500.000 | 500.000 1.000.000 | 1000.000 | Summa |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| — | 485 | 195 | 146 | 177 | 40 | 14 | 7 | **1.064** |
| 600— 1.000 | 1.760 | 297 | 125 | 78 | 6 | 2 | 1 | **2.269** |
| 1.000— 3.000 | 22.102 | 6.853 | 2.514 | 811 | 37 | 7 | 1 | **32.325** |
| 3.000— 5.000 | 20.172 | 7.276 | 4.748 | 2.567 | 74 | 12 | 2 | **34.851** |
| 5.000— 7.000 | 18.567 | 6.136 | 3.417 | 3.209 | 84 | 9 | 2 | **31.424** |
| 7.000—10.000 | 18.270 | 7.481 | 4.665 | 4.071 | 264 | 17 | — | **34.768** |
| 10.000—20.000 | 18.616 | 10.612 | 8.498 | 9.914 | 1.858 | 175 | 25 | **49.698** |
| 20.000—50.000 | 4.648 | 3.572 | 4.093 | 8.582 | 3.107 | 941 | 134 | **25.077** |
| 50.000— | 236 | 221 | 333 | 1.439 | 1.253 | 844 | 613 | **4.939** |
| Summa | **104.856** | **42.643** | **28.539** | **30.848** | **6.723** | **2.021** | **785** | **216.415** |



Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:13:57

lemmar eller anhöriga, vilka ej äro anställda i egentlig mening men i statistiken räknas som sådana.

I tab. 8 lämnas uppgifter om förmögenheternas fördelning på storleksklasser och i kombination med förmögenhetsägarnas inkomster.

Som framgår av tabellen svara i allmänhet större förmögenheter mot större och mindre förmögenheter mot mindre inkomster, ehuru åtskilliga undantag från denna regel kunna iakttagas. Sålunda finnas sju skattskyldiga utan inkomst, vilka äro ägare till miljonförmögenhet. Å andra sidan är det icke ovanligt, att personer med betydande inkomster likväl ej äro ägare till förmögenhet klasser åren 1945—1949 åskådliggöres i tab. 9.

Rörande förmögenheter under 30.000 kr kunna inga uppgifter erhållas ur taxeringslängderna.

Summan av samtliga skattepliktiga förmögenheter om minst 30.000 kr uppgick år 1949 till 18.816,1 milj. kr. I ovanstående tab. 2 har uppgivits, att för fysiska personer m. fl. den totala beskattningsbara förmögenheten enligt 1950 års taxering utgjorde 18.283,6 milj. kr. Skillnaden mellan dessa båda belopp har flera orsaker men beror främst på sådana reduktioner av skattepliktiga förmögenheter, som jämlikt 9 § förordningen om statlig förmögenhetsskatt

TAB. 9

| Förmögenhets-klasser, kronor | År 1945 | | År 1946 | | År 1947 | | År 1948 | | År 1949 | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | Antal | % | Antal | % | Antal | % | Antal | % | Antal | % |
| 30.000— 40.000 | 55.511 | 31,0 | 58.645 | 30,7 | 62.468 | 30,5 | 62.525 | 30,1 | 64.982 | 30,0 |
| 40.000— 50.000 | 32.388 | 18,0 | 34.295 | 17,9 | 37.084 | 18,1 | 38.149 | 18,4 | 39.874 | 18,4 |
| 50.000— 60.000 | 20.722 | 11,6 | 22.182 | 11,6 | 24.100 | 11,8 | 24.596 | 11,8 | 25.577 | 11,8 |
| 60.000— 70.000 | 13.673 | 7,6 | 14.642 | 7,7 | 15.929 | 7,8 | 16.495 | 7,9 | 17.066 | 7,9 |
| 70.000— 80.000 | 9.678 | 5,4 | 10.404 | 5,4 | 11.528 | 5,6 | 11.866 | 5,7 | 12.417 | 5,7 |
| 80.000— 90.000 | 7.108 | 4,0 | 7.813 | 4,1 | 8.427 | 4,1 | 8.627 | 4,1 | 8.989 | 4,1 |
| 90.000— 100.000 | 5.662 | 3,2 | 6.126 | 3,2 | 6.612 | 3,2 | 6.831 | 3,3 | 7.133 | 3,3 |
| 100.000— 150.000 | 14.908 | 8,3 | 16.086 | 8,4 | 17.591 | 8,6 | 17.776 | 8,5 | 18.639 | 8,6 |
| 150.000— 200.000 | 6.375 | 3,6 | 7.041 | 3,7 | 7.641 | 3,7 | 7.768 | 3,7 | 8.018 | 3,7 |
| 200.000— 300.000 | 5.878 | 3,3 | 6.319 | 3,3 | 6.457 | 3,2 | 6.453 | 3,1 | 6.758 | 3,1 |
| 300.000— 500.000 | 3.887 | 2,2 | 4.210 | 2,2 | 4.136 | 2,0 | 4.032 | 2,0 | 4.156 | 2,0 |
| 500.000—1.000.000 | 2.281 | 1,3 | 2.429 | 1,3 | 2.117 | 1,0 | 1.969 | 1,0 | 2.021 | 1,0 |
| 1.000.000— | 978 | 0,5 | 1.018 | 0,5 | 812 | 0,4 | 788 | 0,4 | 785 | 0,4 |
| Summa | **179.049** | **100,0** | **191.210** | **100,0** | **204.902** | **100,0** | **207.875** | **100,0** | **216.415** | **100,0** |

om minst 30.000 kr. Enl. tab. 5 funnos år 1949 5.669 personer, som haft minst 50.000 kr i inkomst. I tab. 8 upptagas 4.939 personer med ifrågavarande inkomst. Skillnaden, 730, skulle således utgöras av personer, som haft 50.000 kr i inkomst men antingen sakna förmögenhet eller äga mindre än 30.000 kr.

I fråga om förmögenheterna äro förändringarna de olika åren emellan betydligt svagare än vad fallet är med inkomstfördelningen. Förmögenheternas fördelning på storleks-

kunna förekomma, när den skattskyldiges sammanräknade nettoinkomst understiger ett belopp motsvarande 3⅓ % av den skattepliktiga förmögenheten. Storleken av den förmögenhet, som sålunda genom reduktion undgår beskattning, uppgår till 548,0 milj. kr eller 2,9 % av den sammanlagda skattepliktiga förmögenheten. Minskningen i statens skatteintäkter till följd av förmögenhetsreduktionerna uppskattas till 6,4 milj. kr.



Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:13:57